

Рогожинський Дмитро

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин

КНУ імені Тараса Шевченка

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ

Ключові слова: зовнішня політика України, інвестиційний клімат, ринок нерухомості, світова торгівля, програми з залучення інвестицій.

Keywords: *Ukraine's foreign policy, investment climate, real estate market, world trade, investment attraction programs.*

Війна спричинила «інфаркт» сектору української економіки. Якщо фізично країна втратила 20 % території [1], то де-факто уся земля, що знаходилась під юрисдикцією України, опинилась у зоні потенційного терору Російської Федерації. А як результат – ускладненою для реалізації класичної бізнес-діяльності, що сконцентрована на безпеці активу та диверсифікації ризиків. Якщо взяти дані за 2020 р., що на світовому ринку є синонімом «кошмару», то ми бачимо, що ВВП України впало на 4 % [2]. Це не є гарним показником, але на фоні Королівства Британія, що втратило 11 % [3], можна вважати Українську кризову стратегію такою, що має право на існування. Враховуючи це, переходимо до показників ВВП 2022 р. і бачимо, що падіння становило 29,2 % [4]. І навіть такі неймовірні дані вважаються гарним досягненням, за словами міністра економіки України Юлії Свириденко: «Це стало можливим завдяки злагодженій роботі Уряду, парламенту, допомозі міжнародних партнерів, високій адаптивності бізнесу та населення» [4].

Гарним прикладом проблемності та водночас неймовірної жаги до життя українського бізнесу є ринок нерухомості. Як зазначає Український аналітичний центр та консалтингова компанія (ГМК центр), за 2022 р. обсяг будівництва впав на 65 %. Житлове будівництво втратило 60,3 % обсягу виконаних робіт, нежитлове – 63,6%, а інженерне – 67,1 %. Для кращого висвітлення тенденцій для закордонного інвестора до цих даних також необхідно додати інфляцію, що становить 22,6 % [5].

Але навіть за такої статистики можна знайти позитивні моменти. За даними дослідження «канал 24» у рубриці «нерухомість 24» можна прослідити тенденції росту ринку. Як приклад, до грудня 2022 р. Київський сектор нерухомості після стрімкого падіння встиг вирости на 38 %. Найменшим зріст вбачається у новобудовах бізнес-класу і становить 32 %. Зі свого боку, попит на преміум-сегмент підняв ціни аж на 69 % [6]. Ця умовна стабілізація і позитивний погляд є нічим іншим, як відображенням демографічної ситуації і військових успіхів України. А головною ознакою цього є інтерес до довготривалої оренди, що встиг повністю відновитися вже у липні 2022 р. [6].

Враховуючи ці дані, можна сказати, що фундамент для популяризації країни присутній. Тепер необхідно з'ясувати, які види діяльності характерні для держ-апарату. У співпраці між Офісом Президента України, Міністерством економіки України, Міністерством культури та інформаційної політики України та USAID була розроблена інвестиційна ініціатива під назвою «Advantage Ukraine». Наразі

на платформі присутні понад 50 проєктів загальною сумою більш ніж 9 мільярдів доларів [7]. Задля залучення інвесторів на сайті проєкту зазначаються такі переваги українського ринку: дерегуляція та стимулювання бізнесу, сконцентровані на оптимізації взаємодії інвестора та держави; заохочення інвестицій, що наголошує на компенсаціях у розмірі 30 % щодо капітальних вкладень інвестора та скасуванні ПДВ на імпортоване обладнання; законодавство щодо ДПП (державно-приватне партнерство), яке робить акцент на вигідності концесійного партнерства, що характеризується найдешевшим та найефективнішим фінансуванням; екосистема «ДІЯ.City», що є найпотужнішим ІТ-хабом у Центральній та Східній Європі; інструменти для інвестицій в ІТ, а саме прибутковий податок у розмірі 5 % та подальші субсидіарні преференції; право інтелектуальної власності в ІТ [8].

До інвестиційного меню, зі свого боку, входять такі сфери:

- оборонно-промисловий комплекс, що є стратегічно важливою галуззю для України не лише через війну, але і через кількість робочих місць, які він створює;
- металургія та металообробка, яка є досить високотехнологічною на території України, і через великі запаси руди має серйозний потенціал;
- агропромисловий комплекс, що є обличчям Української економіки та традиційною сферою діяльності великої кількості громадян;
- енергетика, що намагається переформувуватись із просто потужної галузі на сектор відновлюваної енергетики;
- фармацевтика, що є лідером із залучення інвестицій та сферою, що відповідає усім міжнародним стандартам, і з моменту початку війни частково встигла відновити свої потужності;
- природні ресурси, логістика та інфраструктура, меблева та деревообробна промисловість, інноваційні технології, промислове виробництво [8].

І це лише одна із десятків програм, ініційованих Україною. Далі можна згадати українсько-польський економічний форум [9]. Польща відома своїм малим і середнім бізнесами, що формують приблизно 50 % ВВП країни і в умовах війни є одним із найближчих партнерів нашої держави. Співпраця з такою державою стане гарним прикладом для України [10].

Важливим також є аспект іноземних ініціатив. Бажання наших закордонних партнерів допомогти не тільки добрим словом, але і справою не може не захоплювати. Вище вже було зазначено про USAID – Агентство США з міжнародного розвитку, яке відповідає за адміністрування цивільної іноземної допомоги та допомоги в цілях розвитку. За їх ініціативи затверджена «Стратегія співпраці з питань розвитку України (2019–2024)». Якщо на початку реалізації програма фокусувалась на питаннях корупції та протидії російському впливу, то після початку повномасштабної війни – на проєктах розвитку та гуманітарної допомоги України, на які було виділено приблизно 10 мільярдів доларів [11].

9 червня 2022 р. на сайті Європейської комісії з'явився прес-реліз щодо програми допомоги українським стартапам. Передбачувана підтримка українського бізнесу сягає 20 мільйонів євро, що будуть виділені 200 компаніям, по 60 тис. євро на кожну. А також планується надання нефінансової допомоги на

зразок пошуку партнерів, потенційних інвесторів, або ж організація бізнес-консультацій [12].

Та на жаль, усюди є свої ризики. Зокрема, український високотехнологічний бізнес зараз активно «заманюється» в інші країни світу. Так, наприклад, Британський департамент бізнесу і торгівлі пропонує програму щодо релокації швидкозростаючих закордонних компаній на територію Англії. Пропонується допомога в усьому – від папірців для податкової до акселераторів для пошуку шляхів міжнародного зростання [13].

Підсумовуючи, можна зробити припущення, що наразі тенденцій збільшення попиту на інвестиції в Україну не спостерігається. Причиною цього є війна. Після її завершення Україні доведеться зробити один із найважливіших виборів у своїй новітній історії та сформуванню стратегію взаємовідносин зі своїми закордонними партнерами: стати жертвою, яка проситиме про допомогу небайдужих держав, або спілкуватися з позиції переможців, які спроможні забезпечити безпеку іноземних інвестицій та свого народу. І відповіді на це запитання наразі немає.

Джерела та література

1. Виступ Володимира Зеленського у парламенті Люксембургу 8 квітня 2022 року. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GhJVDb71_ZY
2. Зануда А. Як українська економіка пережила 2022 рік. *BBC Україна*. 24 грудня 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-64008306>
3. U.K. GDP Growth Rate 1961–2023. URL: <https://www.macrotrends.net/countries/GBR/United-Kingdom/gdp-growth-rate#:~:text=U.K.%20gdp%20growth%20rate%20for%202020%20was%20%2D11.03%25%2C,a%2012.64%25%20decline%20from%202019>
4. Мінекономіки: ВВП за підсумком 2022 року впав на 29,2 %. *Міністерство економіки України*. 13.03.2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=b30e854d-b47d-4806-82ac-bb6daa87fa51&title=Minekonomiki#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%BE%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8E,4%25%20%5B%C2%B12%25%5D>
5. Григоренко Ю. Обсяг будівництва в Україні в 2022 році впав на 65 %. *GМК Center*. 03.04.2023. URL: <https://gmk.center/ua/infographic/obsiah-budivnytstva-v-ukraini-v-2022-rotsi-vrav-na-65/>
6. Бабич Ю. Падіння продажів та відсутність попиту: яким був найскладніший рік на ринку нерухомості. *24 нерухомість*. 30 грудня 2022. URL: https://realestate.24tv.ua/rinok-neruhomosti-2022-tsifrah-tsini-popit-budivnitstvo_n2227623
7. Відбудова України відкриває нові можливості для залучення іноземних інвестицій у приватний сектор. *Міністерство економіки України*. 08.02.2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=09fa99ee-ae7e-41ca-9788-1804029d97bb&title=Investitsii>
8. Advantage Ukraine. URL: <https://advantageukraine.com/ua/#investment-menu>
9. Україна й Польща здатні наповнити новим безпечним і технологічним змістом увесь простір між Балтійським і Чорним морями – Президент на українсько-польському економічному форумі. *Президент України Володимир Зеленський. Офіційне інтернет-представництво*. 06.04.2023. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-j-polsha-zdatni-napovniti-novim-bezpechnim-i-tehnol-82133>

10. Савицький Ю. Малий і середній бізнес – це секрет успіху економіки Польщі – експерти. *Радіо Свобода*. 18 січня 2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28241829.html>
11. USAID (офіційна сторінка). URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine>
12. EU sets up €20 million support for Ukrainian start-ups through European Innovation Council. *Official website of the European Union*. 09.06.2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3533
13. Global Entrepreneur Programme (GEP) helps high-growth overseas companies relocate to the UK. URL: <https://www.great.gov.uk/international/content/investment/how-we-can-help/global-entrepreneur-program/>

Заховаєва Даяна

Національний університет «Острозька академія»

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ВІЙСЬКОВІЙ ДОПОМОЗИ УКРАЇНИ ОКРЕМИМИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ НАТО

Ключові слова: НАТО, війна, співпраця, Україна, військова допомога.

Keywords: NATO, war, cooperation, Ukraine, military assistance.

Перешкоджання військовій допомозі Україні з боку окремих країн-членів НАТО є серйозною проблемою на міжнародній арені. Ця обструкція значно погіршила відносини між Україною та її союзниками, а також іншими країнами регіону. Важливо зрозуміти причини, чому виникає ця перешкода, і що можна зробити, щоб її усунути. Чинники різні, зокрема це політичний тиск з боку Росії та економічні інтереси деяких членів НАТО, які призвели до цієї ситуації. Цю проблему можливо усунути за допомогою посиленої координації між державами-членами НАТО та посилення підтримки зусиль України з реформування сектору безпеки.

Країни-члени НАТО опинилися у складній ситуації щодо військової допомоги Україні. Незважаючи на те, що Україна є партнером НАТО, деякі країни блокують доставку військової допомоги. Це призвело до глухого кута в регіоні, оскільки Україна не в змозі повноцінно, без допомоги партнерів та союзників захистити себе від російської агресії. Перешкоджання військовій допомозі з боку окремих країн-членів НАТО спричинило серйозні наслідки для безпеки в усьому регіоні. Це також поставило під сумнів відданість цих країн своїм союзникам і партнерам. До того ж це послабило здатність НАТО ефективно реагувати під час кризи [8].

Прямої військової допомоги від альянсу Україні не надходить через те, що НАТО як об'єднаний союз не має наміру прямо втручатися в російсько-українську війну та запобігає розширенню воєнних дій на свої території. Тому не надаючи прямої допомоги, члени альянсу готові надавати військову допомогу Україні окремо одна від одної. Маючи власні інтереси та переконання, одні держави надають більшу допомогу, водночас інші країни-члени НАТО відмовляють у передачі важкого озброєння та навіть відмовляють у закупівлях військових одиниць.

Німеччина одна з головних країн-членів НАТО своїми рішеннями про ненадання або затягування військової допомоги, особливо важкого озброєння, викли-